

(10/38) 8

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SEMANA

CADA NÚMERO 5 CENTIMS PER TOT ESPANYA

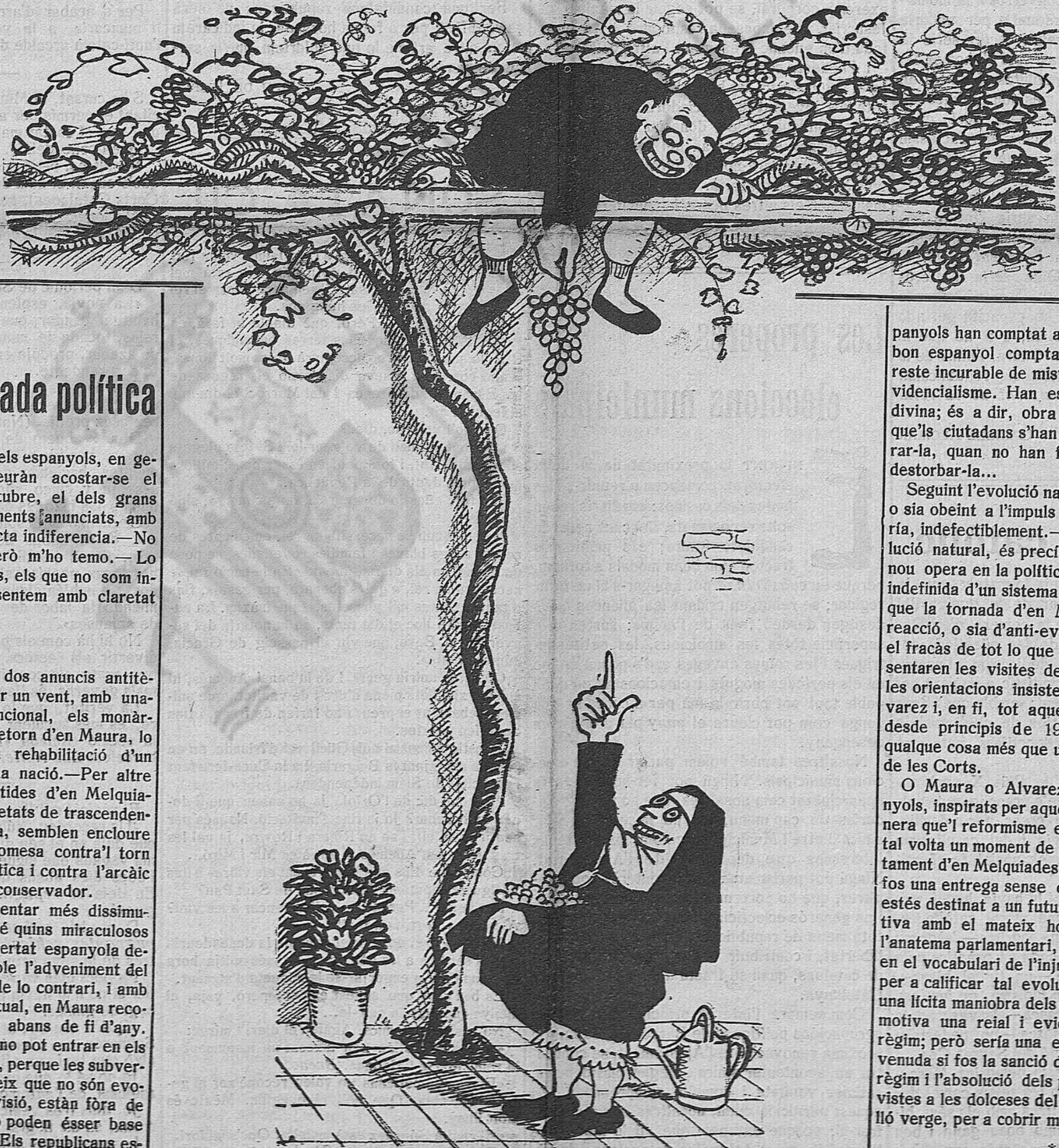
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ I REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MIG, NÚM. 20, BOTIGA BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ:
Fòra de Barcelona, cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50.—ESTRANGER, 2'50

La parra espiritual

El recomenç de la temporada política

Uo no sé si els espanyols, en general, veuràn acostar-se el mes d'octubre, el dels grans esdeveniments [anunciats, amb una perfecta indiferència.—No ho sé; però m'ho temo.—Lo que sí cal és que nosaltres, els que no som indiferents— encara, — presentem amb claretat els termes del problema.

Hi hà, per de prompte, dos anuncis antitètics; l'un exclou l'altre. Per un vent, amb unanimitat que sembla intencional, els monàrquics donen per segur el retorn d'en Maura, lo qual representaria, no la rehabilitació d'un home, sinó el fracàs d'una nació.—Per altre vent, les declaracions repetides d'en Melquiades Alvarez anunciant novetats de transcendència en la política espanyola, semblen encloure el secret d'alguna alta promesa contra'l torn pacífic, contra la vella política i contra l'arcàic i anti-constitucional partit conservador.

De manera que no cal intentar més dissimulacions ni fiar-ho tot a no sé quins miraculosos trasbalços: la sort de la llibertat espanyola depèn, avui, de que sia possible l'adveniment del senyor Alvarez al poder, de lo contrari, i amb el beneplacit del govern actual, en Maura recobrarà l'autoritat executiva abans de fi d'any. Comptar amb la revolució, no pot entrar en els càlculs de cap comentarista, perquè les subversions polítiques, per lo mateix que no són evolutives, escapen a tota previsió, estan fóra de tota conjectura racional i no poden ésser base de cap seriosa dilucidació. Els republicans es-

panyols han comptat amb la revolució, com tot bon espanyol compta amb la loteria. Es un reste incurable de misticisme nacional, de providencialisme. Han esperat en una revolució divina; és a dir, obra exclusiva dels déus, ja que'ls ciutadans s'han guardat prou de procurar-la, quan no han fet tot lo possible per a destorbar-la...

Seguint l'evolució natural de les coses, doncs, o sia obeint a l'impuls rebut, en Maura tornaria, indefectiblement.—Però dins aqueixa evolució natural, és precis comptar que un impuls nou opera en la política contra la continuació indefinida d'un sistema fracassat.—De manera que la tornada d'en Maura seria un cas de reacció, o sia d'anti-evolució, ja que suposaria el fracàs de tot lo que com esperit nou representaren les visites dels republicans al Palau, les orientacions insistents d'en Melquiades Alvarez i, en fi, tot aquell aire refrigerant que desde principis de 1913 semblava significar qualche cosa més que una coqueteria o veleitat de les Corts.

O Maura o Alvarez,—s'han dit els espanyols, inspirats per aqueix esperit nou. De manera que'l reformisme està a punt d'atrevir-se tal volta un moment de prova. Perque si l'acostament d'en Melquiades Alvarez a la monarquia fos una entrega sense condicions, i el seu nom estés destinat a un futur torn pacífic o alternativa amb el mateix home contra qui llança l'anatema parlamentari, aleshores no hi hauria en el vocabulari de l'injuria, invectiva suficient per a calificar tal evolució. El reformisme és una lícita maniobra dels republicans en quant la motiva una real i evident liberalització del règim; però seria una escandalosa i repugnant venuda si fos la sanció de les velles culpes del règim i l'absolució dels polítics delinqüents, en vistes a les dolceses del poder. Seria un pabelló verge, per a cobrir mercaderies averiades.

—Mossèn Narcís, abasti'm aquell gotim negre, si és servit...

Personalment, jo no seguiria al reformisme en el seu camí lícit, de posició; però repeteixo que'l beneiria si representés la definitiva evolució del règim, a manca d'una per avui impossible revolució. (Immediatament impossible).

Odió, com sempre, el realisme polític, estil regionalista. Però crec que tot ideal comporta una actuació dins la realitat, una acceptació condicional de la realitat. Tota la vida serà republicana, perquè aqueixa és la fórmula, altament ideològica, de l'aristocràcia política que professo. — Però somnió una possible col·laboració lleial i noble dels republicans en un govern monàrquic, sense deixar d'ésser republicans; com també crec en la col·laboració dels socialistes en els governs actuals, sense deixar d'ésser socialistes, i fins per a procurar *evolutivament*, la vinguda del règim futur. — Per això declaro la meua disconformitat amb la decisió del Congrés socialista holandès de Zwolle, contra la participació dels socialistes en el poder. — No professo el *tot o res*.

La República, — com el socialisme, com l'autonomia, — suposa un estat previ de capacitat social, de consciència popular. Es, doncs, lícit, cooperar des del poder actual en la formació d'aqueixa futuritat, d'aqueixa possibilitat de república, de socialisme, d'autonomia; encara que, lleialment, cavallerescament, s'impeixi la revolució immediata i desafortada per a implantar-lo abans de temps; ja que lo contrari seria traïció.

Tal voldria que fos l'ànim d'aqueix reformisme espanyol, que té potser a l'hora present el secret de la futuritat immediata d'Espanya. — No's tracta d'afegir un nom més a la llista deplorabile i miserable dels conversos a la monarquia per baix interès personal o per velluria d'ànima; no's tracta d'aqueixa oscura serie de dinastes que comprèn a quasi tots elshomes del règim. Se tracta de la mobilització de tot un partit. I cal pensar que lo més nou i lo més noble i lo més alt d'aqueix moviment, seria que'l règim i els republicans evolucionistes pactessin una nova Conjunció, una nova Solidaritat, conservant cadescú la seva significació ideològica, però fonamentats en la coincidència d'una mateixa aspiració. — Quin seria l'interès de la monarquia? L'aspiració a evitar la revolució fent-se digna de la llibertat i *suplent de la república prematura*. — Quin seria l'interès dels republicans? Salvar la llibertat i evitar la reacció, mentre el poble se capacita per a la major edat, per a la república; a fi de que la república, vinguda abans d'hora, abans de la formació d'una vera consciència republicana, no fos altra cosa que una *suplent de la vella monarquia*.

GABRIEL ALOMAR

El sport catòlic

OM tot segueix lo mateix, com ja cansa parlar de la guerra del Marroc, de la coixera d'en Romanones i de les qüestions socials, avui dedicarem el nostre treball periodístic a un petit assumpte ridícol. Senzillament; sembla que'l Sant Pare ha demostrat desitjos de que'l visités una pelegrinació de joves sportífers, netament catòlics.

Es inútil dir que'l desig de Piús X serà satisfet. Fa temps que'ls que's preocupen de salvar a la joventut intenten crear, per a desllindar els camps de l'heretgia i del catolicisme d'una manera absoluta, unes societats sportives ortodoxes.

Es a dir que, si fins avui hi havia hagut una filosofia, una historia i una moral catòliques, ara hi haurà un fut-bol, una esgrima—l'esgrima ja hi era desde temps, posada en pràctica pels progenitors del Requetè,—un tir al blanc— aquest també existia,—un hipisme, un *boving*, un croquet, una pilota vasca—els vascongats catòlics són gent de pilotes,—un pedestrisme, etc..., baix l'advocació del Sagrat Cor.

Farà bo de veure, els tals pelegrins. Musculosos, sapats; els uns amb les seves cames dures com muntanyes; els altres amb els seus bíceps prominents, tots amb bona gana i bon coratge, prosternant-se i posant la seva carn forta i pecadora al servei del Vicari de Crist

i de la Santa Mare Esglesia. Es probable que'l Sant Pare s'entusiasmi, i fins descendeixi a palpar-los i els preguntí si emersen el seu jogar atlètic a millor honra i gloria del Senyor. Ells respondran que sí. «Jo xuto—del verb xutar, no del xotre,—sempre en nom de Déu; jo'm tiro a fons dient «Ave Maria»; jo a cada cop de rem pronuncio una jaculatoria; jo *disparo* als coloms en nom de l'Esperit Sant; jo faig planxes entonant el *mea culpa*; jo corro per les pistes reçant el Sant Rosari», i així, un després de l'altre, cada qual, a la seva manera, anirà exposant el seu fervor en el deport agermanat amb la lloança perpetua de les coses sagrades. El bon Sant Pare, emperò, tindrà un dubte: el de si en els incidents i en els accidents propis del deport, també segueixen usant de mots cristians i tenint confiança en l'àngel custodi. I un boxejador li farà saber que, una vegada que'l varen deixar sense sentits d'un cop de puny a la barra, dedicà l'esvaiment a la Verge dels Dolors, i no mancarà un ciclista que li innovi que, per a no passar a frec d'un carreter blasfem, va tirar-se a la cuneta.

Piús X els aconsellarà que perserverin, que demostrin al món com se trenquen els ossos i es nafra la carn, i es forada la pell, amb una santa resignació oblidada per les modernes generacions, i que eli se sent aconortat en pensar que sense'l sportífer catòlic no fóra demostrable ja, en aquest segle, la fortalesa espiritual davant del perill i del dolor; ni menys que's respongués amb mots seràfics a la trompada, a la caiguda, al desllorigament, a la coça i a la bufa. I acabarà la catòlica audiència amb un breu elogi del Sant Pare als sports executats baix la mirada del Senyor, especialment el pugil·lat, en el qual, millor que en cap més exercici corporal, se pot seguir la màxima de Jesucrist, que aconsella respondre a la bofetada d'un enemic presentant l'altra galta.

I d'aquesta commovedora entrevista en restarà, segurament, un bon planter de màrtirs, i tota una joventut despreciadora de les frevoletats mundanes; que's donaran dutxes abans de confessar, se senyaran pel metode suec i, tot dient un «Pare-nostre» faran pràctiques de gimnàstica respiratoria, i un dia aniran a les males amb els altres deportius lluciferians.

X. X.

Les properes eleccions municipals

ENFRONT la proximitat de la lluita electoral, comencen a reunir-se les juntes dels casinos; els diaris reben solts recomanats, llençant noms de candidats futurs; els municipals tracten amb bons modals a tothom, perquè en cada *trinxera* pot amagar-s'hi un futur regidor; se rebutgen cridant les aliances que's desitgen desde'l fons de l'ànima; surten a la superfície totes les ambicions, les petites intrigues i les roïnes enveges que's posen en joc en els períodes moguts i emocionants en que'l poble tant pot obrir la mà per a concedir una gràcia com pot cloure el puny per a donar un desgany.

Nosaltres també volem parlar de les eleccions municipals. Ningú pot fer-ho amb tanta imparcialitat com nosaltres, que no volem regidories de cap mena, que no necessitem tenir amics dintre'l Municipi barceloní, que no tenim interessos que depenguin de l'Ajuntament. Ningú pot parlar amb tant desinterès com nosaltres, que no portem adjectius perturbadors, i un generós eclecticisme ens permet ajudar a tota mena de republicans, quan laboren per la llibertat, i contribuir a l'esforç de tota classe de catalans, quan se tracta d'un benefici per a Catalunya.

Com sempre l'interès principal de totes les agrupacions polítiques de Barcelona, davant la pròxima renovació de l'Ajuntament, se concentra en aconseguir amics, ofegar dissidències, satisfer vanitats i complir compromisos. En aquest perniciós camí, nosaltres no volem entrar-hi; perquè entenem que l'únic mòbil que hauria de guiar totes les intencions, deuria ésser el sanejament de l'administració municipi-

pal i l'orientació francament progressiva de la vida de Barcelona. No'ns ha de moure l'interès de *Fulano* ni les conveniències del partit *Tal*, sinó l'interès de Barcelona i la causa de la Democràcia.

Hi hà un problema a resoldre de difícil solució; tant difícil que no hi hà ningú que s'atreveixi a plantejar-lo.

Ha de presentar candidatura cada fracció republicana? Deu reconstituir-se l'antiga Unió F. N. R.? S'ha de confeccionar una candidatura republicano-socialista de veritable coalició avançada, lerrouxisme inclúsiu?

Aquest és el problema, quina solució trobarà sempre enemics que podran combatre-la, siga la que siga, amb raons sòlides, per desgracia ben fonamentades.

Però, per a nosaltres, la qüestió principal no és encara el color que ha de portar la candidatura; la qüestió més interessant és qui ha de formar-la, i la deria de tots els republicans, que a la vegada podria constituir el nexa d'una estreta unió, hauria d'ésser la de formar una candidatura de gent honrada i enèrgica. Honrada per a honor del partit republicà i profit de Barcelona; enèrgica per a imposar-se als barruts, que intentaríen barrar el pas a la seva acció regeneradora.

La poca o molta força que poguem representar nosaltres—i que no tenim mai compromesa amb cap home ni amb cap partit, sinó sempre amb l'idea republicana i amb la causa de la moralitat,—la posarem al servei de la candidatura que'ns sembli més republicana i més honrada, i voldríem que d'aquestes condicions no'n sortís més que una, per a tornar an aquells bons temps de les sorolloses victories republicanes.

Fer una candidatura republicana no serà gaire difícil; per a fer-la honrada, ja indicarem en un altre article lo que voldríem que'ls servís de bandera.

JEPH DE JESPU

SONATA CII

TIEN que a Don Jaume volen fer-lo rei d'Albania. No està mal pensat. El seu pare ja era el rei de les húngares.

Però, que diable hi farà, en aquelles terres baltàniques, el R...? Jo suposo que no acceptarà. Fóra molt llonsa, tenint com té a la seva disposició els regnes de les Espanyes, de França i del Marroc, el dia que aixequi el dit.

Que no'l voldrà, dieu?

I per que no han de volguer-lo? Si tots plegats són iguals. Ah! i tots podrien ésser bons; millors que'ls presidents de la República.

Tot fóra qüestió de treure'n, no a concurs, sinó a subasta.

Mireu, quan se necessita un rei, en comptes de cercar sangs blaves i families rovellades, se posa un anunci en els diaris, dient: «En la nació tal se necessita un rei, a qui s'abonarà, per gastos, fins a tantes centes mil pessetes, tipu màxim. La subasta tindrà lloc el dia tants, en la notaría del senyor Martí Beya, que viu al passeig de Gracia, número tants».

Que si hi aniria gent? I de la bona! Ademés, hi anirien ximplats plens d'urc i de vanitat, que anirien rebaixant el preu, i ho farien de franc, i fins donarien quartos.

Ja estic veient al noi Güell rei d'Irlanda, an en Girona arranjant la Bulgaria, i a la Cuca-fera fent la felicitat de Siam independent.

I ara que dic de l'Oriol. Ja ho sabeu que li donen un berenar? Jo ja tinc l'invitació. No més per sentir-lo an ell, i an en Ribera i Rovira, ja val les tres pessetes. Ademés hi anirà en Mir i Miró...

Com? Què dius que han trencat els vidres a uns botiguers repatanis de la ronda de Sant Pau?

I per que?... Perque no volien tancar a les vuit? Aleshores, fort, noi, fort!

No hi hà dret de tenir engaviada la dependència de les set fins a les deu, amb no més mitja hora de temps per a engorjar-se la miqueta d'aliment.

Es ben cert que aquest és poc; però, vaja, al menys que puguin pair-lo...

No passa res, amics. Agafeu el diari i mireu: «A San Sebastián han aixecat un monument a la reina María Cristina». Bueno.

«Els nort-americans no volen reconèixer al general Huerta». Que no'l reconeguim. Mèxic és molt lluny.

«El capità Sánchez està malalt». Que's millori.

«El rei ha indultat an en Sánchez Alegre». Sempre m'ho havia pensat.

«Han matat a un capità i l'agressor s'ha suïcidat». Carai! Són dues coses mal fetes...

—Ah! El *Bombita* se la talla!

—Això és més interessant. Però, de veres? Ell? En *Ricardo*? El Papa de la tauromaquia, consagrat per «Don Modesto», per «El Barquero», per en «Sobaquillo» i tants altres literats? Ell, de qui la posteritat coneixerà el *garbo*, mercès a les imatges, obres dels Benlliure i dels Sorolla? Com ha estat això?

—Diu que'l públic no l'aprecia prou; que li demana més de lo que pot fer, i ademés ja té tres o quatre mil·lions de pessetes.

—No parlis més. El *Bomba* és mort. Visca el *Gallo*!...

Ah! Una altra nova, encara. El comte de Romanones, enterat de tot allò del Marroc i d'aquell Sindicat dirigit pel «Diablo Cojuelo», diu que ho desprecia.

Ai, don Alvar, som tants a despreciar!
Cobra, noi.

MORITZ III

LIJOUS vinent, les associacions catalanistes de Barcelona solemnitzaran la commemoració del 11 de setembre de 1714 amb una funció dramàtica en el «Teatre Apolo».

Entre les obres que formen el programa, hi figuren: *Mestre Olaguer*, el famós monòleg d'en Guimerà; *Via fóra lla-dres!*, d'en Rocamora, anys hà no representada, i *Els segadors de Polònia*, d'en Burgas, valent episodi patriòtic que simbolitza el nostre «Corpus de Sang».

Per a acabar d'arrodonir la festa, no més li mancaria, a la vetllada, la presència de l'anti-català arcaïde de Vilafranca.

S'ha cursat, al Municipi, una instancia sol·licitant el permís per a edificar una nova plaça de toros al costat mateix de «Las Arenas».

Que'l concedeixin.

Nosaltres, per la nostra banda, demanarem que's canviï el nom de la Gran-via (carrer de Corts Catalanes), pel de Carretera de la Pesta Nacional.

Esperem que la comissió ens complaurà.

D'un periòdic de Soria:

«La novia, esplendente de belleza, con su habitual candor, que realza sus gracias naturales, tocada de mantilla y luciendo sus ramos de azahar, produjo en la concurrencia un efecto sorprendente.

Reseñar los incidentes que por espacio de tres días consecutivos tuvieron lugar, sería tarea asaz prolija. (Naturalment).

Don..., abuelo de la novia, antes de ir a la iglesia, bendijo a los novios en párrafos elocuentes, haciendo derramar lágrimas; con sus sesenta y cinco años y su proverbial buen humor nos hizo las delicias de la fiesta.

Se comió, y después de hacerlo el primer día, entre nubes de humo, pasta y licores, principiaron a bullir los cerebros y se leyeron hermosas poesías alusivas al acto por invitados, y también algunas llegaron de fuera, premiando la labor de los improvisadores salvados de aplausos».

No hi hà com els periodistes de salons per a divertir als lectors. A Espanya, l'únic remei que resta als contribuents, per a oblidar els mals governs, és llegir coses semblants.

La veritat, que lo que acabem de transcriure, és més suculent que lo que sol llegir-se en la secció titulada «De sociedad», del colega barceloní *Las Noticias*.

El radical mil·lionari.

¿Us recordeu, súbdits d'en Lerroux, de lo que deia en el seu diari, de l'automòbil, l'última vegada que signé a Barcelona en Salmerón i pocs dies abans de l'atentat d'Hostafrancs? En deia *el repugnante vehiculo de la burguesia*.

Doncs bé, estimats radicals, d'aquests *repugnantes vehiculos*, don *Alacandro* en té tres de la seva propietat.

Fa pocs dies va registrar el tercer *vehiculo*, per si no n'hi havia prou amb un, per al dia que hagi de guillar.

¿Que'n deu dir, ara, d'aquest vehicol que en Salmerón no n'havia posseït mai de propi, i això que tenia un ofici bastant conegut?

Jo no sé lo que ara en dirà, el capitost dels radicals, de l'automòbil.

Jo, dels tres vehicols que posseïx en Lerroux, en dic la gran rifada al poble radical.

I encara el segueixen?... Quins babaus!...

Sembla que aquells famosos raigs F, per medi dels quals s'inflamaven a distància totes les substancies explosives que estiguessin en contacte amb els metalls, ha resultat una guatlla. L'inventor, l'enginyer italià Ulivi, ha desaparegut, sens dubte avergonyit del mal resultat dels seus experiments.

Als raigs F, molts diaris crèduls, ja'ls hi havien assignat el títol de pacificadors universals, car amb ells en un instant se feien explotar totes les municions d'un exercit o d'una esquadra.

Però ara resulta que'ls raigs F no fan explotar res; els explotats són ells i la candidesa de certs diaris. A nosaltres, quan ens parlen de coses que han de finir amb les guerres, ens girem d'esquena.

Ni amb raig F, ni amb raig Z, es posarà remei a la brutalitat civilitzada.

Aquesta no l'acabarà mai un home tot sol; han d'ésser molts i molt ben avinguts; per això n'hi ha per anys.

Dos capellans d'aquests fornits i vermells de cara, que d'una hora lluny se'ls veu que són braus carrabiners, se topen pel passeig amb un xicotet de dotze anys que porta un cigarret a la boca.

Un dels mossens diu a l'altre:

—Ho veu?... Ja no hi han criatures, avui.

El xicotet, a temps:

—No s'espanti per quitxalla. Mentres hi ha capellans amb nebodes, no tingui por que s'acabin.

Diuen, diuen...

Diuen que'l passat dimarts, un senyor, qual nom se calla, va cridà an en Romanones i va dir-li: —Això s'acaba.

—El què?

—El seu comandament.

La cosa està ja acordada, i el compromís és tant fort que no és possible escapar-se'n. Tant bon punt en Poincaré ens hagi fet l'anunciada visita oficial, cucut!..., deurà vostè retirar-se i fé entrega del poder al seu successor...

—En Maura?

—O en Miura; deixi-ho estar. —I, abans de que's faci el viatge, no corro cap perill?

—No:

fins a la fetxa de marres, ministerialment parlant té la vida assegurada.

Queda el comte pensatiu.

Aquelles curtes paraules l'inquietaven de debò.

Còm podria manegar-se-les per desfer la tempestat que al seu damunt se formava?

Quines tecles tocaria?

per a evitar l'enfonzada de les seves il·lusions?...

El comte es donava als diables.

Veuria a en Garcia Prieto?

Ho consultaria amb l'Alba?

Provocaria en la premsa una violenta campanya contra un canvi de Govern?...

De sobte, un raig de llum clara il·luminà l'antre obscur del seu cervell.

—Què ha dit l'altre?

«Tant bon punt en Poincaré ens hagi fet l'anunciada visita...» Tonto de mi!...

Vès, perquè'm desesperava!...

Agafà un full de paper, sucà una ploma daurada i amb molta tranquil·litat va escriure la següent carta:

«Amic Raimond Poincaré:

»Li haig de demanar una gracia.

»Per raons d'ordre privat,

»dificilment explicables,

»m'ha de fer vostè el favor,

»que jo li agrairé en l'ànima,

»de deixar per a altré temps

»la seva visita a Espanya.

»Segons la meua opinió,

»el gran moment per fé el viatge

»serà dintre de tres anys

»o, encara millor, de quatre.

»Esperant fundadament

»que no'm farà fé una planxa,

»li estreny coralment la mà
»son amic...»

Tancà la carta i, rient com un beneit, va donar-la a un ordenança: —Té: al correu. Conté valors; per lo tant, certificada.

C. GUMÀ

Santa Coloma de Farnès, 28 d'Agost.

Abans d'ahir va celebrar-se en aquesta ciutat el primer enterrament civil, en qual acte va demostrar-se que la gent va deixant els vells prejudicis a recó, per a entrar en un nou camí de llibertat i de progrés.

L'arcalde, que és un d'aquells catalanistes que ensenyen la borla de la boina per sota la berretina, va fer tots els possibles per a privar la celebració de l'acte, i, no poguent per cap concepte lograr-ho, va venjar-se obligant a la comitiva de dit enterrament a retrocedir des del mig de la plaça de la Constitució fins a una carretera dels afores de la ciutat, on mai se n'hi ha vist passar cap. A l'acompanyament, compost d'uns seixanta homes i algunes dones, tots ciutadans convençuts i aimants dels seus drets i deures, no'l va imposar la càrrega donada a la plaça de la Constitució, més aviat va animar-lo a seguir l'acompanyament del cadavre.

Hem de fer constar que en la ciutat de Santa Coloma de Farnès, província de Girona, qual cens és de sis mil habitants, aquesta és l'hora que encara l'Ajuntament no ha construït el cementiri civil, conforme obliga la llei a tots els municipis.

Les Planes, 1 de Setembre.

El curita d'aquest poble, diumengue passat, tingué la satisfacció de donar al seus feligresos un estat de comptes, desde que va venir-hi; però no un estat de comptes dels avenços que hagi pogut fer en la seva borsa, no, solsament dels morts i dels nats que hi ha hagut en la parroquia.

A això va seguir-hi un dels seus acostumats sermons i, com que fa com aquells animals que sempre tenen una coça per tirar, va dir (volguent-se donar to) que un rector aimant de sa missió no pot estar bé amb tothom, i així li passa an ell, puix també tenia enemics a alguns dels que havia fet favors que encara li devia; però, com no anaven a missa i ja'ls tenia per *uns dolents*, ja li plavia ser-hi enemic i, així com protegeix als bons, a n'aquells no ho farà mai.

Ja l'entenen, ja. Estem ben arreglats. Podem ben creure an ell, quan predica al revés de Crist: «Tornaràs bé per mal».

Per altra part, això de dolents, que diu, valdria la pena de fer un anàlisi, per a veure qui ho és més, i en quant a la protecció que ell acostuma, crec que també la tindran; puix consisteix en acompanyar a tothom, quants més millor, a la fossa.

Apa, poble!, escolta'l i segueix-lo, que ja anirà bé, ell.

ELS FABRICANTS

En la direcció del moviment vaguista dels obrers tèxtils hi ha hagut errors, que l'opinió pública catalana ha apreciat prou bé. Però en la conducta dels fabricants hi ha hagut, no ja errors, que és, al capdavall, cosa humanament explicable i fins dispensable, sinó mala fé i mala voluntat. Per aquest cantó la seva actuació hauria sigut funesta per als seus assalariats, mes no ho ha sigut perquè la dolenteria dels patrons ha anat acompanyada d'una evident torpesa. Si els nostres obrers no'n saben pas massa de dirigir vagues, els nostres patrons encara saben menys de lluitar amb elles. Podran anar, els fabricants, més ben vestits; podran anar, com se diu, *vestits de senyor*; però de cultura no'n tenen més que'ls treballadors, i de talent ne tenen menys.

Sols això pot explicar el fracàs de la resistència que tant eixelabradament han intentat oposar al R. D. regulant la seva industria. Fou ja cosa risible veure com els 260 patrons units en la sala del Foment del Treball Nacional decidiren *apel·lar a l'opinió*.

Fa tres mesos que'ls obrers presentaren les seves bases. Durant tot aquest llarg temps callaren. No celebraren reunions, ni canviaren impresions, ni emeteren informes, ni practicaren gestions de cap mena. No's dignaren tor-

nar resposta a les demandes dels treballadors. Esclatà la vaga, formidable, menaçadora, i ni això els tregué del seu mutisme i de la seva inactivitat. Se parlà de fórmules, se realitzaren treballs oficials, s'anuncià un R. D. i es precisaren els termes del mateix. I seguí el silenci i la quietut dels fabricants.

Ah! Però tant bon punt el R. D. se publicà, per fi, assegurant als obrers uns petits aventatges, els qui dormien i callaven se despertaren i parlaren de sobte. Després de tres mesos d'escoltar les demandes dels obrers com qui sent ploure, després d'un mes de mirar la vaga sense moure's de casa, després de deu o dotze dies de saber-se públicament quins foren els punts principals del R. D., els fabricants se reuneixen amb tota pressa i en gran nombre, protesten, criden, se belluguen i es playenen de que no se'ls ha donat temps per a res! En conseqüència, prenen uns acords que equivalen a rebel·lar-se contra'l R. D. i a declarar el *lock-out*.

Són ells els qui ara volen apel·lar a l'opinió pública? L'opinió pública els diu que no hi ha hagut pressa en els obrers ni en el govern, sinó en ells. Els diu que totes aqueixes observacions concretes que ara fan les podien fer tot seguit que'ls treballadors van presentar les seves bases. Els diu que les modificacions que proposen al R. D. podien proposar-les a l'anunciar-se els termes del mateix. Els diu que les reunions que ara celebren les havien d'haver celebrades així que començà el conflicte, en comptes de callar i de dormir amb mala intenció i amb covardia. I els diu, finalment, que amb la seva conducta poc noble han perdut tot dret a que l'opinió escolti les seves raons hipòcrites i vingudes fora de temps.

D'aquí ve que les seves resistencies hagin fracassat. Ells mateixos s'han espantat del camí que duïen, i han tornat enrera. I heus-aquí com els fabricants, gent que presum d'entimentada, han hagut de rectificar els primers acords, presos a *cop calent*, amb una lleugeresa i una manca de serenitat que'ls posa per dessota de qualsevol assemblea obrera.

Apart els errors de tàctica que ja hem senyalat francament en aquestes planes, els obrers han demostrat més sang, més energia i més serietat que aqueixos *senyors de diners* reunits solemniament en la luxosa sala d'actes del Foment del Treball Nacional.

A. R. I V.

Afirmacions d'un bromista

Ens queixem no més per vici, quasi sempre, els espanyols! Segons el nostre judici, tot govern és un ximplici que no fa sinó bunyols.

Als polítics de més talla, quan els ha rendit la dalla de l'intrusa, els alabem; però, abans d'això, els tractem igual que ninots de palla.

A manca a tots els respectes hi estem tant acostumats, que, a institucions i subjectes, els veiem tots els defectes i cap de les qualitats.

Quan surt una companyia com la del Sanejament, que a netejar s'oferia una ciutat en un dia, li privem el moviment.

Quan una llei se proposa per evitar major mal, si un sacrifici ens imposa, la trobem, quan no altra cosa, anti-constitucional.

Demanavem, fins fa poc, una llei coercitiva que no deixés jugar enllac; i, quan el govern el priva, demanem que'ns torni el joc.

Nostra crítica extremada peca sovint d'imprudent, i més aquesta vegada que'l govern, amb sa pensada, dona proves de talent.

Si, respecte al joc, no vol tolerar la competència, ja n'hi ha prou amb que ell tot sol jugui temps hà, amb la paciència, de tot el poble espanyol.

PER una carta del difunt Bebel s'ha sapigut ara que l'augment progressiu d'armes alemanyes no és degut al propòsit d'hostilitzar l'imperi a sa veïna França, sinó als desitjos d'igualar-se amb ella en armament modern. Respirem, doncs.

Tenim pau per a quinze dies més.

Aun hay clases.

Els regidors del municipi de Palafrugell han estat a punt de demetre corporativament al sapiguer que s'intentava la «coladura» d'un arcalde carlista.

Vetaquí uns regidors que podrien vendre vergonya a més de quatre del gremi.

En aqueix cas, al menys, han demostrat que els ne sobra.

Diumenge a la tarde va aparèixer una gran bandada de dofins en aigües de la Mar Vella. Els banyistes de la «Deliciosa» se van espantar molt.

Els de l'«Astillero», en canvi, no devien trobar la cosa tant estranya.

Perque és molt natural que'ls dofins s'ensenyoregin del Mediterrani.

Saben que vénen barcos d'Àfrica i... esperen fer un bon àpet.

Un corresponsal de *Le Temps* ha entrevistat al marquès de Marianao, sobre política catalana.

Això sí que és perdre «*Le Temps*».

El senyor Tato Amat treballa per l'unió de tots els republicans, prenent per ideal el programa del difunt Sol i Ortega.

Aquí hi vé clavada la cançó:

—Ai, Tato meu—
—li deia la Pepeta.—
No't facis il·lusions,
que això tot és brometa!—

Pobre xinet!

Diuen que ha sigut assassinat el President de la República de la Xina.

I sembla que per a matar-lo li varen posar arsènic a les sopes.

Arsènic!

Sempre serà una satisfacció per a les rates.

A Madrid s'ha constituït una «Lliga per a la defensa dels Drets de l'Home».

Ens en fem o no'ns en fem?

No'ns en fem; perquè, també, que'n treuriem, si diuen que pel novembre ha de pujar en Maura?

En el país dels torts, els drets hi són de massa.

En un diari del matí:

«En Cambó se'n va a Galicia».

L'endemà, en el mateix diari:

«En Cambó ha desistit d'anar a Galicia».

Un llegidor comentarista:

—Això és que ja li han templat la gaita a la plaça de la Cucurulla.

En Palaudaries, per a poder anar als enterraments d'en Suñol i d'en Sol i Ortega, va fer-se fer un trajo negre de legítim teixit anglès.

L'endemà el seu pare va preguntar-li:

—Quant te n'has fet, noi, d'aquest vestit?

—Trenta duros, papà—respongué el xicot.

—Trenta duros!... però, que t'has tornat boig?... Si que'n duràs pocs, de capellans, a l'enterró!

—Això rai, me faré republicà!

Cavallers: F. C. (Vilosell): Nosaltres som al revés de l'arcalde de Vilafranca. Si no és en català, no farem res. — M. E.: Aquesta setmana no li podem assegurar, i després ja serà massa tard. — D. N. R.: Si hi cab, amb molt gust. — P. D. (Port de la Selva): Les correspondencies han de venir acompanyades de la firma del corresponsal. — Joan Antich Puquí: Rebuda la remesa; s'hi farà lo que's pugui. — Enric Lapedra Fàbrega: Lo mateix li dic. — M. Hereu: Rebut lo que envia amb destí a l'Almanac. Moltes mercès. — Joaquim Vila Minobis: Estem renyits amb les fugues de vocals; i fins amb les de consonants i tot: L'altre tampoc va. — E. Sala (a) Noi Maco: Farem la tria corresponent. — J. R.: S'hauria de corregir massa; no'ns hi podem entretenir. — M. C.: És inútil; les correspondencies han de venir escrites en català, i han d'ésser curtes, ademés. — P. Palomar: On va amb tanta errada ortogràfica? Enteri's de les Normes. — Miquel Serrats i Camps: Pot-ser s'aprofiti alguna cosa. — Joan Aubert i Manent: Les solucions són molt vistes. — J. M. P.: Gracies per l'atenció.

VERDUM

Imp. La Campana y L'Esquella, Oim, s. Barcelona

Poti-poti de la setmana

LA CARLINADA

Patriotes voluntaris que's preparen per a anar al moro

PLAGUES — Ja sab que a Madrid hi hà la verola, eh?
 — Bé, sí, però, en canvi..., encara tenen en Romanones.

DE LA VAGA, ENCARA

Cercant les resquicies dels pertorbadors.

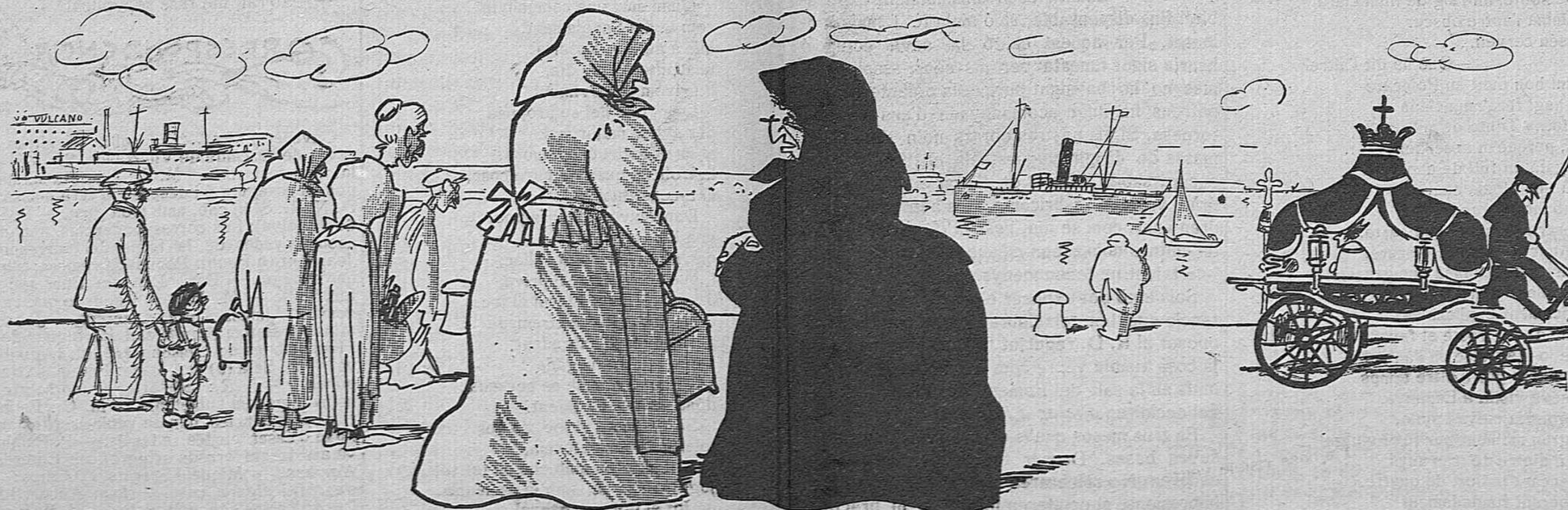
EL SANT PARE CURANT LA SORDERA

— Digues..., em sents ara?
 — Sí, home, *calli*, que m'aixorda!

LO DE VILAFRANCA

— Usted es el autor de este lema sedicioso?...
 Pues al Gobierno, con el lema, y sin chistar!

DIALEG AL MOLL

— I doncs, senyora Mònica, que vé a esperar al noi?
 — Es clar, pobre fill meu! M'han dit que avui arriba i, per a obsequiar-lo, el vinc a buscar en cotxe.